الْكَسْبُ الْحَلَالُ

40

HADİSTE

Helal Kazanç

Arapça metin ve Türkçe anlamıyla

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ

“Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiyin...”

Bakara, 2/172

1

إِنَّ الْحَلَالَ بَيِّنٌ وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيِّنٌ، وَبَيْنَهُمَا مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، فَمَنِ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ...

Helal de açıktır, haram da açıktır. Bu ikisinin arasında ise insanların çoğunun hükmünü bilmediği şüpheli şeyler vardır. Şüpheli olandan uzak duran, dinini ve namusunu güvenceye almış olur; şüpheli olana dalan ise harama düşer...

Müslim, Müsâkât, 107

2

إِنَّ مِنْ أَطْيَبِ مَا أَكَلَ الرَّجُلُ مِنْ كَسْبِهِ

Kişinin yediklerinin en temizlerinden biri, kendi emeğiyle kazandığıdır.

Ebû Dâvûd, Büyû‘ (İcâre), 77

3

لَأَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ حَبْلَهُ، فَيَأْتِيَ بِحُزْمَةِ الْحَطَبِ عَلَى ظَهْرِهِ فَيَبِيعَهَا، فَيَكُفَّ اللَّهُ بِهَا وَجْهَهُ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ، أَعْطَوْهُ أَوْ مَنَعُوهُ

Birinizin ipini alıp sırtında bir demet odunla gelmesi, onu satması ve Allah'ın bununla onun onurunu koruması; insanlardan istemesinden — ister versinler ister vermesinler— onun için daha hayırlıdır.

Buhârî, Zekât, 50

4

مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ،
وَإِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ

Hiç kimse, kendi elinin emeğinden yemekten daha hayırlı bir yemek yememiştir. Allah'ın peygamberi Dâvûd (as) da kendi elinin emeğiyle geçinirdi.

Buhârî, Büyû', 15

5

مَنْ أَكَلَ طَيِّبًا وَعَمِلَ فِي سُنَّةٍ وَأَمِنَ النَّاسُ بَوَائِقَهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ

Helal ve temiz olanı yiyen, Sünnet'e uygun amel eden ve insanların kötülüğünden güvende olduğu kimse cennete girer.

Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 60

6

أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ وَأَجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ، فَإِنَّ نَفْسًا لَنْ تَمُوتَ حَتَّى تَسْتَوْفِيَ رِزْقَهَا وَإِنْ أَبْطَأَ عَنْهَا، فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ، خُذُوا مَا حَلَّ، وَدَعُوا مَا حَرُمَ

Ey insanlar! Allah'a karşı gelmekten sakının ve rızkınızı ararken ölçülü davranın. Çünkü hiçbir can, gecikse bile rızkını tam olarak almadan ölmez. O hâlde Allah'tan sakının, rızkı güzel yoldan arayın; helal olanı alın, haram olanı bırakın.

İbn Mâce, Ticârât, 2

7

التَّاجِرُ الْأَمِينُ الصَّدُوقُ الْمُسْلِمُ مَعَ الشُّهَدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Emin ve doğru sözlü Müslüman tüccar, kıyamet gününde şehitlerle birlikte olacaktır.

İbn Mâce, Ticârât, 1

8

اللَّهُمَّ بَارِكْ لِأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا

Allah’ım! Ümmetime sabahın erken vakitlerinde bereket ver.

İbn Hanbel, I, 153

9

مَنْ أَصَابَ مِنْ شَيْءٍ فَلْيَلْزَمْهُ

(Helal) bir işten rızık bulan kimse, o işi bırakmasın.

İbn Mâce, Ticârât, 4

10

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ، وَالْكَسَلِ، وَالْجُبْنِ، وَالْهَرَمِ، وَالْبُخْلِ

Allah'ım! Güçsüzlükten, tembellikten, korkaklıktan, düşkün ihtiyarlıktan ve cimrilikten sana sığınırım.

Müslim, Zikir, Dua, Tevbe ve İstiğfar, 76

11

... وَمَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا

...Bizi aldatan, bizden değildir.

Müslim, Îmân, 164

12

إِنَّ هَذَا الْمَالَ خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ، فَمَنْ أَخَذَهُ بِسَخَاوَةِ نَفْسٍ بُورِكَ لَهُ فِيهِ، وَمَنْ أَخَذَهُ بِإِشْرَافِ نَفْسٍ لَمْ يُبَارَكْ لَهُ فِيهِ، كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلَا يَشْبَعُ، الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى

Bu mal yeşil ve tatlıdır. Onu gönül tokluğuyla alan için bereketli kılınır; hırsla göz dikerek alan için ise bereketli kılınmaz, o yedikçe doymayan kimseye benzer. Veren el, alan elden üstündür.

Buhârî, Zekât, 50

13

... وَلَأَنْ يَأْخُذَ تُرَابًا فَيَجْعَلَهُ فِي فِيهِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَجْعَلَ فِي فِيهِ مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ

...Kişinin bir avuç toprak alıp ağzına koyması, Allah'ın kendisine haram kıldığı bir şeyi ağzına koymasından daha hayırlıdır.

İbn Hanbel, II, 258

14

إِذَا أَرَدْتِ أَنْ تَبْتَاعِي شَيْئًا، فَاسْتَامِي بِهِ الَّذِي تُرِيدِينَ، أُعْطِيتِ أَوْ مُنِعْتِ، وَإِذَا أَرَدْتِ أَنْ تَبِيعِي شَيْئًا، فَاسْتَامِي بِهِ الَّذِي تُرِيدِينَ، أَعْطَيْتِ أَوْ مَنَعْتِ

Bir şey satın almak istediğinde, sana verilsin ya da verilmesin, gerçekten ödemek istediğin fiyatı söyle. Bir şey satmak istediğinde de, satsan da satmasan da gerçekten istediğin fiyatı söyle.

İbn Mâce, Ticârât, 29

15

الْبَيِّعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَفْتَرِقَا، فَإِنْ صَدَقَا وَبَيَّنَا بُورِكَ لَهُمَا فِي بَيْعِهِمَا، وَإِنْ كَتَمَا وَكَذَبَا مُحِقَتِ الْبَرَكَةُ مِنْ بَيْعِهِمَا

Alıcı ve satıcı, birbirlerinden ayrılmadıkça alışverişten vazgeçmekte serbesttir. Doğru söyler ve malın durumunu açıklarlarsa alışverişleri bereketli olur; gizler ve yalan söylerlerse alışverişlerinin bereketi silinir.

Ebû Dâvûd, Büyû‘, 51

16

لَا يَتَصَدَّقُ أَحَدٌ بِتَمْرَةٍ مِنْ كَسْبٍ طَيِّبٍ، إِلَّا أَخَذَهَا اللَّهُ بِيَمِينِهِ، فَيُرَبِّيهَا كَمَا يُرَبِّي أَحَدُكُمْ فَلُوَّهُ، أَوْ قَلُوصَهُ، حَتَّى تَكُونَ مِثْلَ الْجَبَلِ، أَوْ أَعْظَمَ

Kim helal kazancından tek bir hurma sadaka verirse, Allah onu kabul eder ve sizden birinin tayını ya da genç devesini büyüttüğü gibi onu büyütür; sonunda o sadaka bir dağ kadar, hatta daha büyük olur.

Müslim, Zekât, 64

17

لَا يَقْبَلُ اللَّهُ صَلَاةً إِلَّا بِطُهُورٍ، وَلَا يَقْبَلُ صَدَقَةً مِنْ غُلُولٍ

Allah temizlik (abdest) olmadan kılınan namazı kabul etmez; kamu malından aşırılarak verilen sadakayı da kabul etmez.

İbn Mâce, Tahâret, 2

18

أَطِبْ مَطْعَمَكَ تَكُنْ مُسْتَجَابَ الدَّعْوَةِ

Yediğini helal ve temiz kıl ki duası kabul edilen biri olasın.

Taberânî, el-Mu'cemü'l-evsat, VI, 310

19

مَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللَّهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللَّهُ

İffetli olmaya çalışanı Allah iffetli kılar; kimseye muhtaç olmamaya çalışanı da Allah ihtiyaçtan kurtarır.

Buhârî, Zekât, 18

20

الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ، وَلَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ بَاعَ مِنْ أَخِيهِ بَيْعًا فِيهِ عَيْبٌ إِلَّا بَيَّنَهُ لَهُ

Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Kardeşine kusurlu bir mal satan Müslümana, o kusuru ona açıklamadıkça bu satış helal olmaz.

İbn Mâce, Ticârât, 45

21

إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ فِتْنَةً، وَفِتْنَةُ أُمَّتِي الْمَالُ

Her ümmetin bir sınavı vardır; benim ümmetimin sınavı ise maldır.

Tirmizî, Zühd, 26

22

مَنْ سَأَلَ النَّاسَ أَمْوَالَهُمْ تَكَثُّرًا، فَإِنَّمَا يَسْأَلُ جَمْرًا، فَلْيَسْتَقِلَّ أَوْ لِيَسْتَكْثِرْ

Malını çoğaltmak için insanlardan isteyen, aslında ateş korundan istemektedir. Artık ister azını istesin, ister çoğunu.

Müslim, Zekât, 105

23

مَنْ يَكْفُلُ لِي أَنْ لَا يَسْأَلَ النَّاسَ شَيْئًا، وَأَتَكَفَّلُ لَهُ بِالْجَنَّةِ

Kim insanlardan hiçbir şey istemeyeceğine dair bana söz verirse, ben de ona cenneti garanti ederim.

Ebû Dâvûd, Zekât, 27

24

... وَلَا يَبِعْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ، وَلَا تَنَاجَشُوا ...

...Biriniz diğerinin pazarlığı üzerine pazarlık yapmasın; almayacağınız malın fiyatını artırarak müşteriyi kızıştırmayın...

Buhârî, Büyû', 64

25

خُذُوا الْعَطَاءَ مَا دَامَ عَطَاءً، فَإِذَا صَارَ رِشْوَةً عَلَى الدِّينِ فَلَا تَأْخُذُوهُ

Hediye, hediye olarak kaldığı sürece onu alın. Ama dininizden ödün vermenin karşılığı bir rüşvete dönüşürse, sakın onu almayın.

Taberânî, el-Mu'cemü's-sağîr, II, 42

26

لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آكِلَ الرِّبَا وَمُوكِلَهُ، وَكَاتِبَهُ وَشَاهِدَيْهِ، وَقَالَ: هُمْ سَوَاءٌ

Resûlullah (sav) faiz yiyene, faiz yedirene, onu yazana ve ona şahitlik eden iki kişiye lanet etti ve "Onların hepsi (günahta) eşittir." buyurdu.

Müslim, Müsâkât, 106

27

مَا أَحَدٌ أَكْثَرَ مِنَ الرِّبَا، إِلَّا كَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهِ إِلَى قِلَّةٍ

Faizle malını çoğaltan herkesin işinin sonu mutlaka azalmaya varır.

İbn Mâce, Ticârât, 58

28

لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الرَّاشِي وَالْمُرْتَشِي

Rüşvet verene de, rüşvet alana da Allah'ın laneti olsun.

İbn Mâce, Ahkâm, 2

29

لَا يَأْخُذُ أَحَدٌ شِبْرًا مِنَ الْأَرْضِ بِغَيْرِ حَقِّهِ، إِلَّا طَوَّقَهُ اللَّهُ إِلَى سَبْعِ أَرَضِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Kim haksız yere bir karış toprak alırsa, Allah kıyamet gününde yedi kat yerin o kısmını onun boynuna halka gibi geçirir.

Müslim, Müsâkât, 141

30

سُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَفْضَلِ الْكَسْبِ، فَقَالَ:
بَيْعٌ مَبْرُورٌ، وَعَمَلُ الرَّجُلِ بِيَدِهِ

Peygamberimize (sav) kazancın en faziletlisinin hangisi olduğu soruldu. O da “Hile karışmamış dürüst bir ticaret ve kişinin kendi eliyle yaptığı iş.” diye cevap verdi.

İbn Hanbel, III, 467

31

مَنِ اسْتَعْمَلْنَاهُ عَلَى عَمَلٍ فَرَزَقْنَاهُ رِزْقًا، فَمَا أَخَذَ بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ غُلُولٌ

Bir göreve getirip ücretini verdiğimiz kimsenin, bundan sonra ayrıca aldığı her şey kamu malına hıyanettir.

Ebû Dâvûd, Harâc, 9-10

32

مَنْ آوَى ضَالَّةً فَهُوَ ضَالٌّ، مَا لَمْ يُعَرِّفْهَا

Kaybolmuş bir hayvanı ilan etmeden yanına alıp sahiplenen kimse, kendisi yolunu şaşırmıştır.

Müslim, Lukata, 12

33

وَإِنَّ اللَّهَ إِذَا حَرَّمَ عَلَى قَوْمٍ أَكْلَ شَيْءٍ حَرَّمَ عَلَيْهِمْ ثَمَنَهُ

Allah bir topluluğa bir şeyi yemeyi haram kıldığında, onun satışından elde edilen bedeli de onlara haram kılar.

Ebû Dâvûd, Büyû‘, 64

34

اَلْمُؤْمِنُ يَمُوتُ بِعَرَقِ الْجَبِينِ

Mümin, alnının teriyle can verir.

Tirmizî, Cenâiz, 10

35

لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْخَمْرِ عَشَرَةً: عَاصِرَهَا، وَمُعْتَصِرَهَا، وَشَارِبَهَا، وَحَامِلَهَا، وَالْمَحْمُولَةَ إِلَيْهِ، وَسَاقِيَهَا، وَبَائِعَهَا، وَآكِلَ ثَمَنِهَا، وَالْمُشْتَرِيَ لَهَا، وَالْمُشْتَرَاةَ لَهُ

Resûlullah (sav) içki sebebiyle on kişiye lanet etti: Onu yapmak için meyveyi sıkana, sıktırana, içene, taşıyana, kendisine taşınana, başkasına içirene, satana, parasını yiyene, satın alana ve kendisi için satın alınana.

Tirmizî, Büyû', 59

36

اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ ... الشِّرْكُ بِاللَّهِ، وَالسِّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ، وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتَّوَلِّي يَوْمَ الزَّحْفِ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ

Helak edici yedi şeyden uzak durun...: Allah'a ortak koşmak, sihir yapmak, Allah'ın dokunulmaz kıldığı cana haksız yere kıymak, faiz yemek, yetim malı yemek, savaş günü düşmana arkasını dönüp kaçmak ve kötülükten habersiz, iffetli mümin kadınlara zina iftirasında bulunmak.

Buhârî, Vesâyâ, 23; Müslim, Îmân, 145

37

مَنِ اسْتَعْمَلْنَاهُ مِنْكُمْ عَلَى عَمَلٍ، فَكَتَمَنَا مِخْيَطًا فَمَا فَوْقَهُ، كَانَ غُلُولًا يَأْتِي بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Sizden birini bir göreve getirdiğimizde, o kimse bizden bir iğneyi ya da ondan daha değerli bir şeyi gizlerse, bu bir hıyanettir; kıyamet gününde onu yüklenmiş olarak gelir.

Müslim, İmâre, 30

38

لَا تَبِيعُوا الدِّينَارَ بِالدِّينَارَيْنِ، وَلَا الدِّرْهَمَ بِالدِّرْهَمَيْنِ

Bir dinarı iki dinara, bir dirhemi de iki dirheme satmayın.

Müslim, Müsâkât, 78

39

مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ، فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ

Yalan sözü ve yalanla iş görmeyi bırakmayan kimsenin, yemesini içmesini bırakmasına Allah'ın ihtiyacı yoktur.

Buhârî, Savm, 8

40

اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ

Allah’ım! Helalinle beni haramından uzak tutacak kadar yeterli kıl; lütfunla beni senden başkasına muhtaç etme.

Tirmizî, Deavât, 110

FİHRİST

1	Helal de açıktır, haram da açıktır. Bu...	*Müslim, Müsâkât, 107*	3
2	Kişinin yediklerinin en temizlerinden biri, kendi emeğiyle...	*Ebû Dâvûd, Büyû' (İcâre), 77*	4
3	Birinizin ipini alıp sırtında bir demet odunla...	*Buhârî, Zekât, 50*	5
4	Hiç kimse, kendi elinin emeğinden yemekten daha...	*Buhârî, Büyû', 15*	6
5	Helal ve temiz olanı yiyen, Sünnet'e uygun...	*Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 60*	7
6	Ey insanlar! Allah'a karşı gelmekten sakının ve...	*İbn Mâce, Ticârât, 2*	8
7	Emin ve doğru sözlü Müslüman tüccar, kıyamet...	*İbn Mâce, Ticârât, 1*	9
8	Allah'ım! Ümmetime sabahın erken vakitlerinde bereket ver...	*İbn Hanbel, I, 153*	10
9	(Helal) bir işten rızık bulan kimse, o...	*İbn Mâce, Ticârât, 4*	11
10	Allah'ım! Güçsüzlükten, tembellikten, korkaklıktan, düşkün ihtiyarlıktan ve...	*Müslim, Zikir, Dua, Tevbe ve İstiğfar, 76*	12
11	Bizi aldatan, bizden değildir...	*Müslim, Îmân, 164*	13
12	Bu mal yeşil ve tatlıdır. Onu gönül...	*Buhârî, Zekât, 50*	14
13	Kişinin bir avuç toprak alıp ağzına koyması...	*İbn Hanbel, II, 258*	15
14	Bir şey satın almak istediğinde, sana verilsin...	*İbn Mâce, Ticârât, 29*	16
15	Alıcı ve satıcı, birbirlerinden ayrılmadıkça alışverişten vazgeçmekte...	*Ebû Dâvûd, Büyû', 51*	17
16	Kim helal kazancından tek bir hurma sadaka...	*Müslim, Zekât, 64*	18
17	Allah temizlik (abdest) olmadan kılınan namazı kabul...	*İbn Mâce, Tahâret, 2*	19
18	Yediğini helal ve temiz kıl ki duası...	*Taberânî, el-Mu'cemü'l-evsat, VI, 310*	20
19	İffetli olmaya çalışanı Allah iffetli kılar; kimseye...	*Buhârî, Zekât, 18*	21
20	Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Kardeşine kusurlu bir mal...	*İbn Mâce, Ticârât, 45*	22

FİHRİST (devam)

21	Her ümmetin bir sınavı vardır; benim ümmetimin...	*Tirmizî, Zühd, 26*	23
22	Malını çoğaltmak için insanlardan isteyen, aslında ateş...	*Müslim, Zekât, 105*	24
23	Kim insanlardan hiçbir şey istemeyeceğine dair bana...	*Ebû Dâvûd, Zekât, 27*	25
24	Biriniz diğerinin pazarlığı üzerine pazarlık yapmasın; almayacağınız...	*Buhârî, Büyû', 64*	26
25	Hediye, hediye olarak kaldığı sürece onu alın...	*Taberânî, el-Mu'cemü's-sağîr, II, 42*	27
26	Resûlullah (sav) faiz yiyene, faiz yedirene, onu...	*Müslim, Müsâkât, 106*	28
27	Faizle malını çoğaltan herkesin işinin sonu mutlaka...	*İbn Mâce, Ticârât, 58*	29
28	Rüşvet verene de, rüşvet alana da Allah'ın...	*İbn Mâce, Ahkâm, 2*	30
29	Kim haksız yere bir karış toprak alırsa...	*Müslim, Müsâkât, 141*	31
30	Peygamberimize (sav) kazancın en faziletlisinin hangisi olduğu...	*İbn Hanbel, III, 467*	32
31	Bir göreve getirip ücretini verdiğimiz kimsenin, bundan...	*Ebû Dâvûd, Harâc, 9-10*	33
32	Kaybolmuş bir hayvanı ilan etmeden yanına alıp...	*Müslim, Lukata, 12*	34
33	Allah bir topluluğa bir şeyi yemeyi haram...	*Ebû Dâvûd, Büyû', 64*	35
34	Mümin, alnının teriyle can verir...	*Tirmizî, Cenâiz, 10*	36
35	Resûlullah (sav) içki sebebiyle on kişiye lanet...	*Tirmizî, Büyû', 59*	37
36	Helak edici yedi şeyden uzak durun: Allah'a...	*Buhârî, Vesâyâ, 23; Müslim, İmân, 145*	38
37	Sizden birini bir göreve getirdiğimizde, o kimse...	*Müslim, İmâre, 30*	39
38	Bir dinarı iki dinara, bir dirhemi de...	*Müslim, Müsâkât, 78*	40
39	Yalan sözü ve yalanla iş görmeyi bırakmayan...	*Buhârî, Savm, 8*	41
40	Allah'ım! Helalinle beni haramından uzak tutacak kadar...	*Tirmizî, Deavât, 110*	42

أَطِبْ مَطْعَمَكَ تَكُنْ مُسْتَجَابَ الدَّعْوَةِ

“Yediğini helal ve temiz kıl ki duası kabul edilen biri olasın.”